

Cesta časem... za kaprem (upraveno, zkráceno)

Předchůdce **kapra obecného** bychom vystopovali v pomalu tekoucích vodách jihozápadní Číny. Byl menší a měl štíhlejší tělo, což pomáhalo uniknout predátorům. Díky střídání ledových dob a teplejších období se mohl postupně šířit z jednoho vodního toku do druhého a pomalu postupovat na západ. Někdy před deseti tisíci lety tak doputoval až do Evropy.

Staří Římané kapra prokazatelně lovili v deltě Dunaje a už někdy na počátku našeho letopočtu pro něj stavěli chovné rybníky. Ovšem hlavní zásluhu na rozšíření kapra jako nejvýznamnější sladkovodní ryby po celé Evropě měli obyvatelé klášterů – křesťanští mniši. Byly to právě náboženské důvody, kvůli nimž si mniši kapry oblíbili. Více než sto dní v roce totiž museli držet půst. Během něj nesměli jíst maso, ale měli povoleno jíst ryby, takže nemuseli trpět nedostatkem bílkovin. Kapr se tak někdy v 11. století stal velmi populárním postním jídlem.

Zlatým věkem rybníkářství na našem území bylo 16. století. Tehdy vyrostla většina významných českých rybníků a rybníkáři jako Josef Štěpánek Netolický nebo Jakub Krčín se stali tehdejšími národními celebritami. Oba sloužili významnému šlechtickému rodu Rožmberků, který je u nás dodnes synonymem rybníkářství.

Naopak 17. a 18. století znamenaly pro české rybníkářství dobu temna. Během třicetileté války byla řada významných rybníků poničena a z těch zbývajících kvůli hladovému obyvatelstvu ryby téměř vymizely. Další osudovou ránou však nebyla válka, ale pokrokový výnos osvíceného císaře Josefa II. Jedna z jeho reforem rušila kláštery – a s nimi zanikly i mnohé rybníky. Nedostatkový kapr se stal výhradně luxusním jídlem bohaté šlechty.

Za obnovením slávy chovu českých kaprů, ale i dalších dnes významných domácích ryb, stojí rybníkář Josef Šusta, který v druhé polovině 19. století zavedl moderní metody rybníkářství. Díky pečlivé práci s plůdkem a vhodnému dokrmování kapr dostal typický tvar, jak ho známe dnes. Populární rybou se ale stal až kolem roku 1925. A právě díky tehdejšímu nadbytku kaprů se tato ryba dostala na štedrovečerní stůl. Šlo vlastně o státem řízený marketing, který smaženého kapra s bramborovým salátem doporučoval jako tradiční typicky české vánoční jídlo. Přitom na tom tehdy nic tradičního nebylo. Dnes už ano. Vánoce bez kapra si nedovede představit většina českých rodin a vůbec nezáleží na tom, kde a kdy se ta tradice objevila.

<https://www.abicko.cz/clanek/precti-si-priroda/22739/cesta-casem-za-kaprem.html>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Odpovězte na otázky, odpovědi hledejte v textu:

- 1) Kdy a odkud se předchůdce současného kapra asi dostal do Evropy?

- 2) Proč se kapr stal oblíbeným jídlem mnichů a kdy to bylo?

- 3) Které období bylo pro české rybníkářství nejhorší a proč? (uved' všechny důvody)

- 4) Kdy se kapr stal vánočním jídlem a proč?

„Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346. Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.